

NEZAPOMÍNÁME

LEDEN

1880 nar. br. PhDr. František A. Soukup, historik, pedagog, osvětový prac., odborný spisovatel, místostarosta Sokolské župy Dolnorakouské, jednatel župy Pražské a činovník hudebního odboru ČOS.

1890 nar. br. pplk. Josef Kratochvíl, místostarosta Sokola Hodonín, velitel hodonínského odboje a odboje sokolského Jindra; umučen v KT Osvětim.

1890 nar. br. Rudolf Medek, učitel, literát, čs. legionář v Rusku, ředitel Památníku čs. odboje v Praze, brigádní generál, významný sokol.

1930 zemřel br. JUDr. Arnošt Mádl, dlouhodobý činovník Sokola Vídeň III a první vzdělavatel a také starosta Sokolské župy Rakouské.

1950 zemřel br. Jaroslav Kvapil, režisér, dramatik, básník, divadelní a literární kritik, překladatel, šéf ND v Praze a divadla Vinohradského. V květnu 1917 spoluautor Manifestu poselstvu na říšské radě; účastník I. a II. domácího odboje, 1944/45 vězněn. Od roku 1888 byl činovníkem Sokola a spoluautorem scén při všesokolských sletech 1912, 1920 a 1948.

1970 zemřel br. Ing. Bedřich Falta, prof., zahr. prac. ČSR, po únoru 1948 starosta Sokolské župy Kanadské a nám. starosty Ústřední čs. sokolstva v zahraničí – sdružující sokolstvo ve svobodném světě.

1990 zemřel br. Jaroslav Hanuš, po únoru 1948 činovník Sokolské župy v exilu Dr. E. Beneše, čl. předsednictva Ústředí čs. sokolstva v zahraničí. Jeho větším osobním odkazem bylo umožnění vydání dějin zahraničního sokolstva. V ČR vydány roku 2007: „Sokol – malé dějiny velké myšlenky“.

2000 zemřel br. Antonín Jeřábek, činovník Sokola Tišnov, od roku 1990 starosta Sokola Brno-venkov a poté starosta Sokolské župy Pernštejské. Jeho záslužná činnost roku 1938, 1968 a 1990 má trvalý význam.

ÚNOR

1860 nar. br. Karel Vaníček, cvičitel, vzdělavatel, řečník, písmák, zakladatel sokol. muzea, čl. předsednictva České obce sokolské, iniciátor zbudování ústředního sokol. domu – Tyršova – v Praze. S br. Jindřichem – od 1892 náčelník ČOS – se stal velmi přínosným ideovým činovníkem. Roku 1927 byla v jeho jménu založena Literární cena ČOS.

1890 nar. br. MUDr. Bedřich Frejka, DrSc., prof. VŠ, ortoped světového významu, nositel řady vyznamenání, autor odb. publikací pro škol. věk mládeže. Byl dlouhodobým čl. Sokola, od 1928 Sokola Brno I.

1900 nar. br. Ivan Herben, novinář, parlament. zpravodaj, spisovatel, redaktor ilegál. časopisu „V boj“, 5 roků vězněn, od 1948 v exilu vedoucí redaktor krajanských listů, 15 roků redaktorem rozhlasu Svobodná Evropa, autor populárních knih o TGM, monografií a memoárů.

1910 nar. br. Vladislav Petráček, SG, reprezentant ČOS na MS 1938 – člen vítězného družstva, jednotlivci kůň na šíř II. místo, kruhy III. místo, prost. V. místo, OH 1936 člen družstva II. místo, OH 1948 družstvo VI. místo.

1930 zemřel br. JUDr. František Hodáč st., přední český brněnský advokát, významný národovec, od roku 1876 čl. a činovník Sokola Brno I a Sokolské župy Rastislavovy (nyní J. Máchala). Jmenován zakládajícím členem jednoty.

1900 nar. br. Antonín Houdek, prof. RG, činovník Sokola Brno I, náměstek vzdělavatele Sokol. župy Máchalovy, čl. předsednictva vzdělavelského sboru ČOS, sokolský publicista. Zemřel po návratu z koncentračního tábora.

1950 zemřel br. MUDr. Jiří Scheiner, prof. UK, přednosta interní kliniky, významný organizátor čs. tělovýchovného lékařství, čl. zdravotního výboru ČOS, jednatel Sokol. župy Pražské, účastník II. domácího odboje, vězněn v koncentračních táborech.

2000 zemřel br. Jan Štursa, plk., sokol. cvičitel, v době německé okupace se zúčastnil zahraničního odboje, stal se zpravodajcem plk. Františka Moravce. Roku 1950 byl zatčen, 6 roků byl vězněn, zařazen do jáchymovských uranových dolů. Po propuštění pomocným dělníkem. Po skončení vlády KSČ se stal významným činovníkem Čs. OL. Roku 2000 in mem. brigádní generál.

BŘEZEN

R. 1850 nar. br. Tomáš G. Masaryk, filosof, sociolog, politik, státník, první československý prezident – od prosince 1914 vůdce zahraničního odboje za naši státní samostatnost, za vysvobození z 300 l. rakouského područí. Stal se tvůrcem demokratického, humanitně zaměřeného programu budoucího Československa, který vyhlásil ve Washingtonské deklaraci již 18. října 1918. Svou usilovnou organizační, agitační a diplomatickou činnost zajišťoval s Edvardem Benešem a M. R. Štefáníkem. Závažnost jejich činnosti byla založena na dobrovolných čs. legiích v Rusku, ve Francii a Itálii. Svou prezidentskou činnost složil po 4 násobných volbách roku 1935 – T. G. Masaryk byl hrdým členem a cvičencem Sokola do konce svého života...

1890 nar. br. František Hutař, ředitel školy, obětavý osvětový činovník, vzdělavatel Sokol. župy Havlíčkovy a Vaníčkovy, čl. předsednictva ČOS, odborný autor. V únoru 1942 byl umučen v Mauthausenu.

1890 nar. br. MUDr. Miroslav Kavalír, náčelník ČOS od roku 1945. V době německé okupace byl vězněn. Roku 1948 byl ze Sokola vyakčněn a vystěhován. Roku 1969 opět stíhán a na 10 roků zbaven občanských práv.

1920 nar. ses. Zdenka Jelínková, učitelka Tv, činovnice Sokola Brno I a Sokola Brno V, vedoucí cvičitelka Máchalovy župy. Od r. 1950 pracovnice Ústavu pro etnografii a folkloristiku, organizátorka folklorních festivalů ve Strážnici.

1930 zemřel br. Alois Jirásek, významný prozaik a dramatik, čl. Revolučního národ. shromáždění, předseda Čes. akademie VU, mimořádný člen Král. č. společnosti nauk., čelný představitel č. historické beletrie. Al. Jirásek byl oddaným čl. Sokola a čestný člen 14 sokolských jednot.

1930 zemřel br. Eduard Navrátil, učitel, vzdělavatel župy, čl. výboru a vzdělavatel sboru ČOS, zakladatel a redaktor sokolských časopisů Vzkříšení a Jas. Roku 1923 vyznamenán plakétou ČOS „Na stráž!“.

1990 zemřela ses. Amálie Babáková, závodnice, cvičitelka a náčelnice Sokola Brno I, místonáčelnice župy Máchalovy a čl. cvičitelské komise ČOS. Stala se významnou autorkou cvičeb. skladeb pro závody a slety.

DUBEN

1840 nar. br. Jindřich Dvořák, opoziční novinář. zem. poslanec, autor význ. díla „Moravské sněmování“ (1838-49), I. jednatel Sokola Brno I.

1890 nar. br. Karel Sirotek, vzdělavatel Sokola Žabovřesky a Máchalovy župy, čl. předsednictva vzdělavelského sboru ČOS, redaktor a sokol autor, čl. sokolského odboje, popraven v koncentračním táboře Mauthausen, škol. rada im.

1900 nar. br. JUDr. Prokop Drtina, tajemník prezidenta Beneše, čl. ileg. odboje. V zahraničním

---

exilu politický referent a spolupracovník prezidenta Beneše, účastník SNP XII. 1945 až II. 1948 ministr spravedlnosti, obhájce demokracie a práva. V březnu zatčen, odsouzen k 15 rokům žaláře. 1960 amnestován. 1989 vyznamenán Řádem TGM II. tř. in mem. V Torontu vydány jeho 4 svazkové paměti. Stejně jako jeho otec František byl členem Sokola Malá Strana.

1910 nar. ses. Jaroslava Bajerová, SG Sokola Brno I, čl. závodního družstva ČOS, 1934 vítězného družstva na MS, 1936 OH v Berlíně – družstvo ČOS stříbrná medaile. Člen závodního družstva ČOS byla do roku 1947.

1910 nar. br. Jan Seehák, význ. hudeb. skladatel pro růz. pohybové skladby, mj. k prostným mužů 1938 „Přísaha“, pro XI. slet 1948 aj.

1920 nar. br. Otto Karásek, VŠ ekonom, účast. povstání 1945, od 1948 v exilu – činný v Paříži, v Americké obci sokolské, v TJ Sokol v USA, od 1959 I. náčelník Ústředí čs. sokolstva v zahraničí a později v Sokolské župě Západoevropské; čl. předs. Čs. národ. rady americké a ve Společnosti pro vědy a umění – houževnatý, nezištný a laskavý.

1940 zemřel br. František Chmelík, gymn. prof., cvičenec Sokola Pražského, cvičitel a místostarosta Sokola Brno I. Roku 1882 zavedl – první na Moravě – cvičení sokol. dorostu (bezplatné). Roku 1885 zvolen starostou Sokolské župní jednoty moravské, později působil v Přerově a Kroměříži.

1960 zemřel br. PhDr. Inocenc A. Bláha, sociolog, prof. MU, žák TGM. Spoluzakladatel „Masarykovy sociologické společnosti“. V Sokole Brno I činný ve vzdělávací činnosti.

P Ř I P O M Ě Ň T E S I

LEDEN

Dne **7. ledna 2010** si sokolstvo připomíná **20. výročí dne obnovení Československé obce sokolské** na sjezdu v Praze – po 42 letech nastolené komunistické samovlády! Tohoto slavného sjezdu se zúčastnilo 3.500 dřívějších činovníků a členů Sokola.

Jako hosté se zúčastnili sokolové z Paříže, ze Švýcarska, z Vídně, z Washingtonu a zástupci ze Slovenska.

Jejich zdravotní vyjadřovaly optimismus. Zvolený výbor obdržel mandát na 1 rok, rok obtížné práce, zlegalizované až 9. května, kdy Federální shromáždění zrušilo zákon č. 68/1956 Sb. o monopolu Čs. svazu tělesné výchovy.

Sokol se do područí komunistické vlády dostal již 31. března 1948, kdy byl v Obecním domě v Praze za účasti představitelů vlády, politických stran, všech složek Národní fronty a všech organizací a svazů, které se v jednotné organizaci Sokol sjednocovaly. Hlavní projev místopředsedy vlády s. Antonína Zápotockého, který sjednocení tělovýchovy uvítal jako splnění programu lidově demokratické republiky, dodal však: „Neváháme ani proti těm, kteří dané sliby zrazují a jejich splnění sabotují, bojovat.“ Sjednocení bylo zajištěno ústavením Ústř. akčního výboru Sokola dne 23. března 1948, kterému předcházelo ustavení nového předsednictva ČOS jako poslušné složky nového komunistického režimu, které se musí plně zapojit do programu Gottwaldovy vlády.

H. Štafová

Zpravodaj tělocvičné jednoty Sokol Brno I – březen 2010 – Řídí redakční rada J. PISAŘÍK (předseda), H. TOUŠKOVÁ – Povoleno Magistrátem města Brna z 2. 7. pod reg. zn. R 21/92, vydavatel: TJ Sokol Brno I.